

Centrālā statistikas pārvalde

2024

24-017-000

Informatīvais apskats

MEŽSAIMNIECĪBA 2023. GADĀ

Saskaņā ar Nacionālā meža resursu monitoringa datiem, ko veic Latvijas valsts mežzinātnes institūts "Silava", 2023. gada 1. janvārī meži Latvijā aizņēma 3 311 tūkst. ha, no kuriem valsts pārvalda un apsaimnieko 1 526 tūkst. ha (46,1 % no visu mežu platības), savukārt pārējo īpašnieku meža platība bija 1 784 tūkst. ha (53,9 % no visu mežu platības). Nacionālā mežu resursu monitoringa darbs organizēts piecu gadu ciklos, katru gadu uzmērot vienu piekto daļu no kopējā valstī izvietoto parauglaukumu skaita. Monitoringa cikla beigās tiek iegūta informācija par meža resursiem visā Latvijas teritorijā. Pēc tam tiek sākts nākamais meža resursu monitoringa piecu gadu cikls, secīgi veicot pārmērījumus ierīkotajos parauglaukumos un iegūstot informāciju par meža resursu izmaiņu dinamiku. Dažādu projektu ietvaros katru gadu tiek veiktas arī dažādu datu ekstrapolācijas.

LATVIJAS MEŽA ZEMJU PLATĪBA ¹

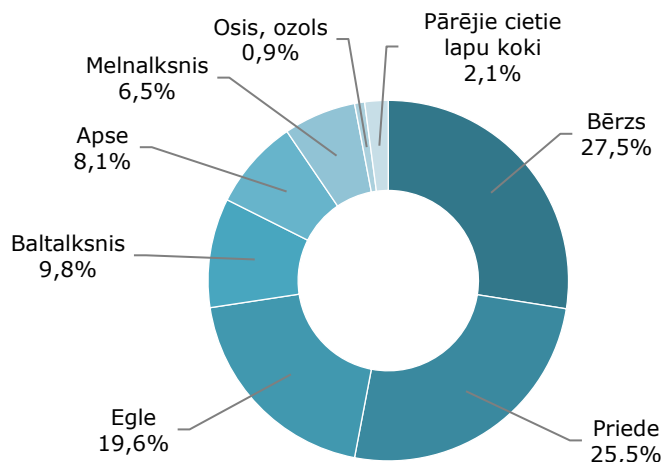
(tūkst. ha)

	2009	2014	2020	2021	2022	2023	2024
Meža zeme	3 537	3 553	3 597	3 599	3 600	3 603	3 607
Mežs	3 232	3 248	3 292	3 296	3 300	3 305	3 311
mežaudze	3 176	3 189	3 241	3 240	3 239	3 240	3 242
meža zemes	3 030	3 044	3 057	3 055	3 051	3 051	3 053
lauksaimniecības zemes	146	152	184	185	188	189	190
iznīkusi audze, degums, vējgāzes, izcirtums	56	59	51	56	60	65	68
Purvi (mežā)	130	127	125	123	119	119	118
Lauces (mežā)	34	33	30	30	30	30	30
Pārplūstoši klajumi	44	44	42	41	40	38	37
Zeme zem infrastruktūras objektiem u.c.	87	87	97	98	99	100	100
Pārējā meža zeme	11	11	11	12	12	12	11

Latvijas mežos bērzu, priežu un egļu audzes kopā aizņem 72,6 % no visas meža platības. Pārējās meža platības aizņem baltalkšņu, apšu, melnalkšņu, ošu un ozolu audzes un citi cieto lapu koki.

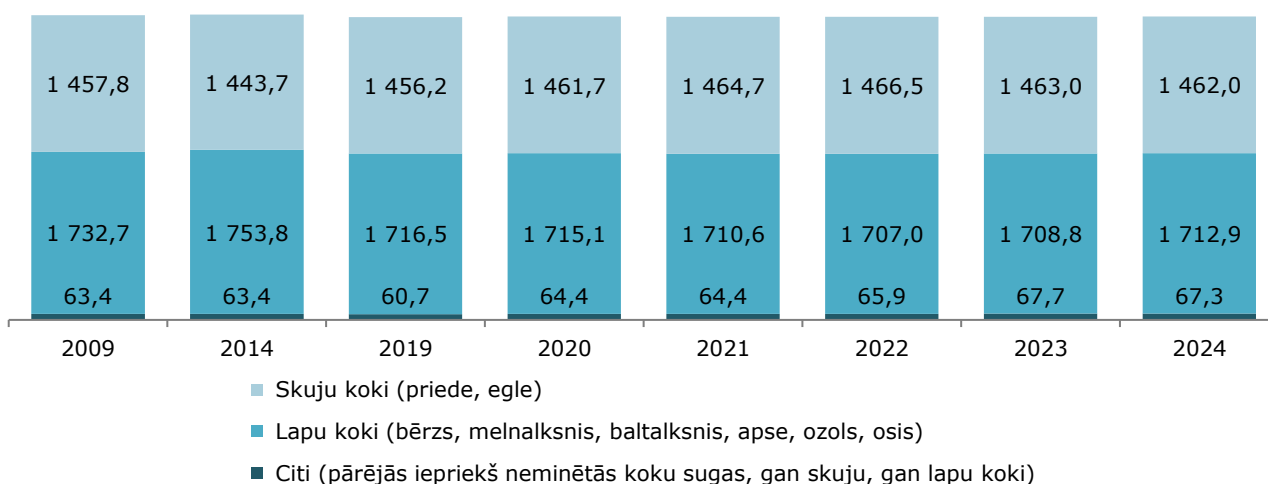
¹ Nacionālā meža monitoringa dati uz kārtējā gada 1. janvāri.

MEŽAUDŽU PLATĪBU STRUKTŪRA PĒC KOKU SUGAS LATVIJAS MEŽOS 2024. GADĀ¹

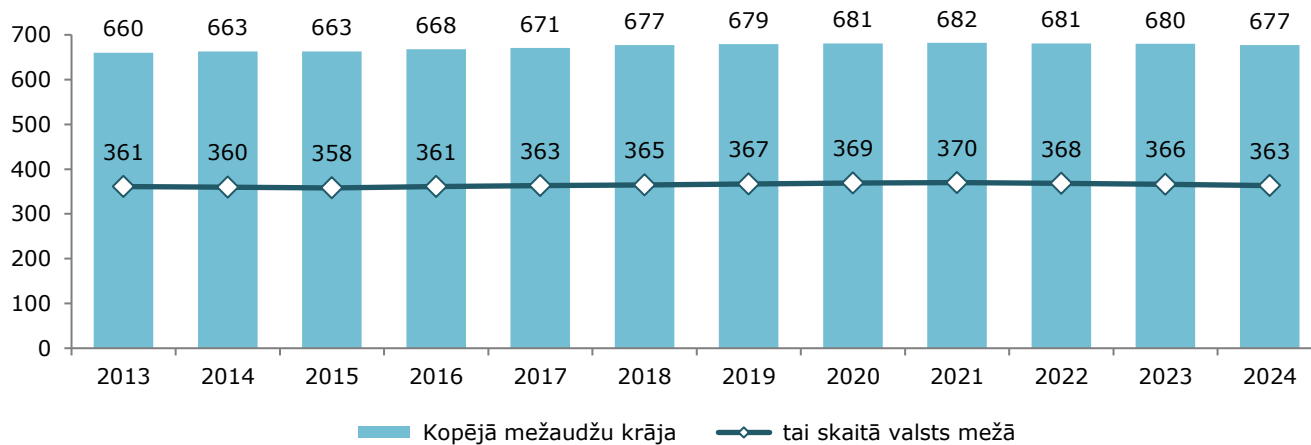
KOKU SUGU SADALĪJUMS LATVIJAS MEŽAUDŽĒS¹

(tūkst. ha)

KOPĒJĀ MEŽAUDŽU KRĀJA¹

(milj. m³)

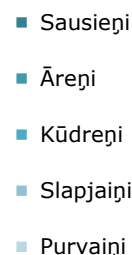
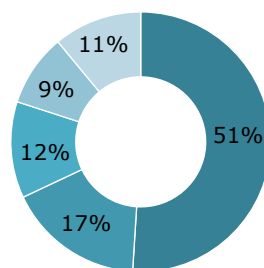
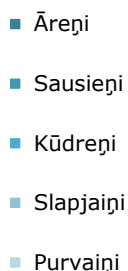
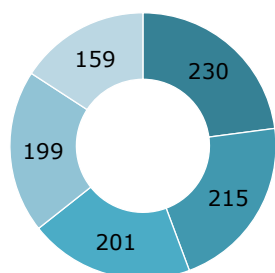
Mežaudžu krāja ir viss kokaudzes saražotais koksnes tilpums 1 hektārā platības tā aprēķināšanas brīdī (ieskaitot mizu un saimnieciski neizmantojamo galotnes daļu).

¹ Nacionālā meža monitoringa dati uz kārtējā gada 1. janvāri.

VIDĒJĀ KOKSNES KRĀJA UN MEŽA PLATĪBA SADALĪJUMĀ PA MEŽA AUGŠANAS APSTĀKĻU TIPIEM 2024. GADĀ¹

(vidējā koksnes krāja, m³/ha)

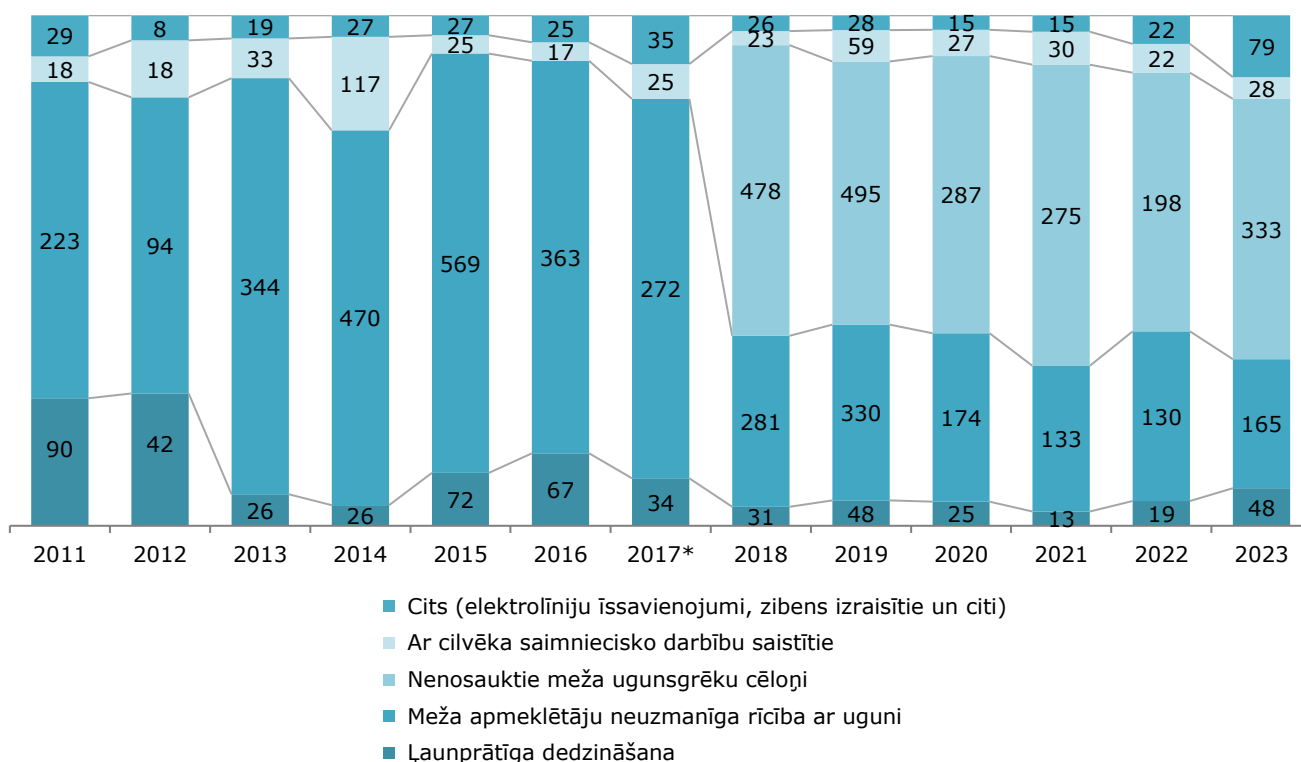
(% no kopējās meža platības)

Meža augšanas apstākļu tipi raksturo meža augšanas potenciālu un apsaimniekošanas iespējas. Vislabvēlīgākie meža augšanas apstākļi ir normāla mitruma minerālaugsnēs – sausieņu mežos.

MEŽA UGUNSGRĒKU CĒĻŅI²

(ugunsgrēku skaits)

- Cits (elektrolīniju īssavienojumi, zibens izraisītie un citi)
- Ar cilvēka saimniecisko darbību saistītie
- Nenosauktie meža ugunsgrēku cēloņi
- Meža apmeklētāju neuzmanīga rīcība ar uguni
- Ļaunprātīga dedzināšana

Lielus zaudējumus Latvijas mežam nodara meža ugunsgrēki. Meža ugunsgrēku izcelšanās iemesli ir cilvēku neuzmanīga rīcība ar uguni, ļaunprātīga dedzināšana, ar cilvēka saimniecisko darbību saistītie iemesli un citi (elektrolīniju īssavienojumi, zibens izraisītie u.c.). Neskaitot nenosauktos meža ugunsgrēku izcelšanās cēloņus, 2023. gadā visvairāk meža ugunsgrēkus izraisīja meža apmeklētāju neuzmanīga rīcība ar uguni – 165 jeb 25 % no kopējā meža ugunsgrēku skaita.

2023. gadā lielākais ugunsgrēks meža zemēs izcēlās Ādažu novadā, kura rezultātā izdega 53 ha meža zemes. Meža ugunsgrēki kļūst sevišķi bīstami un strauji izplatās, ja sausumu pavada spēcīgs vējš. Mezsaimniecībai nodarīto zaudējumu summa 2022. gadā bija 670 tūkst. eiro, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir par 354 % vairāk.

¹ Nacionālā meža monitoringa dati uz kārtējā gada 1. janvāri.

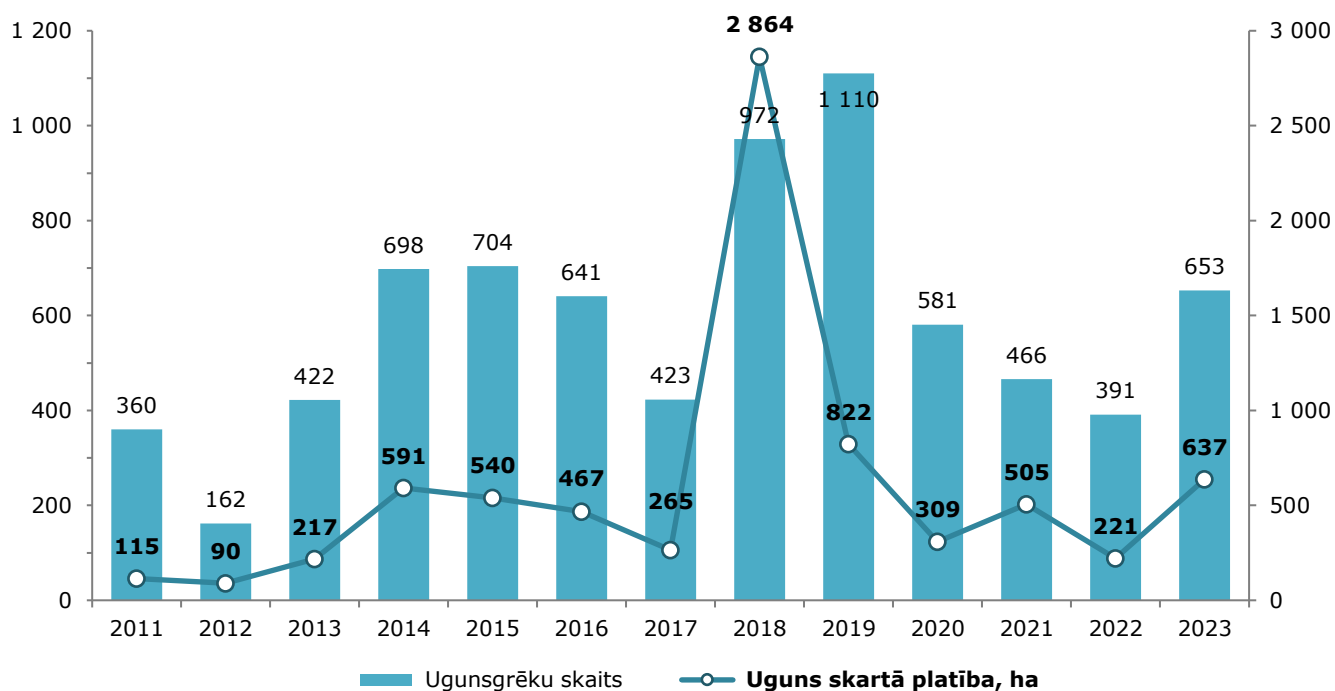
² Valsts meža dienesta dati.

* Līdz 2017. gadam (ieskaitot) "Nenosauktie meža ugunsgrēku cēloņi" iekļauti sadaļā "Meža apmeklētāju neuzmanīga rīcība ar uguni".

UGUNSGRĒKU SKAITS UN UGUNSKARTĀ PLATĪBA MEŽA ZEMĒS¹

(ugunsgrēku skaits)

(ha)

BOJĀTĀS UN AUGTSPĒJU ZAUDĒJUŠĀS MEŽAUDZES 2023. GADĀ¹

(ha)

	Meža bojājumi pavisam	Dzīvnieku bojājumi	Kaitēkļu bojājumi	slimību bojājumi	vējgāzes, snieglauzes	meža ugunsgrēki	pārlicēgs mitrums	citi bojājumi
Latvija	9 586,6	111,6	7 085,5	6,0	2 154,3	16,1	142,3	70,8
Statistiskie reģioni ²								
Rīgas	973,0	1,0	938,8	0,0	16,9	5,6	1,6	9,1
Pierīgas
Vidzemes	4 190,6	41,7	2 946,5	3,5	1 144,2	2,9	39,5	12,3
Kurzemes	854,7	16,7	722,6	2,2	89,1	0,0	10,8	13,3
Zemgales	2 657,1	7,1	1 912,4	0,0	688,4	4,4	26,2	18,6
Latgales	911,2	45,1	565,2	0,3	215,7	3,2	64,2	17,5

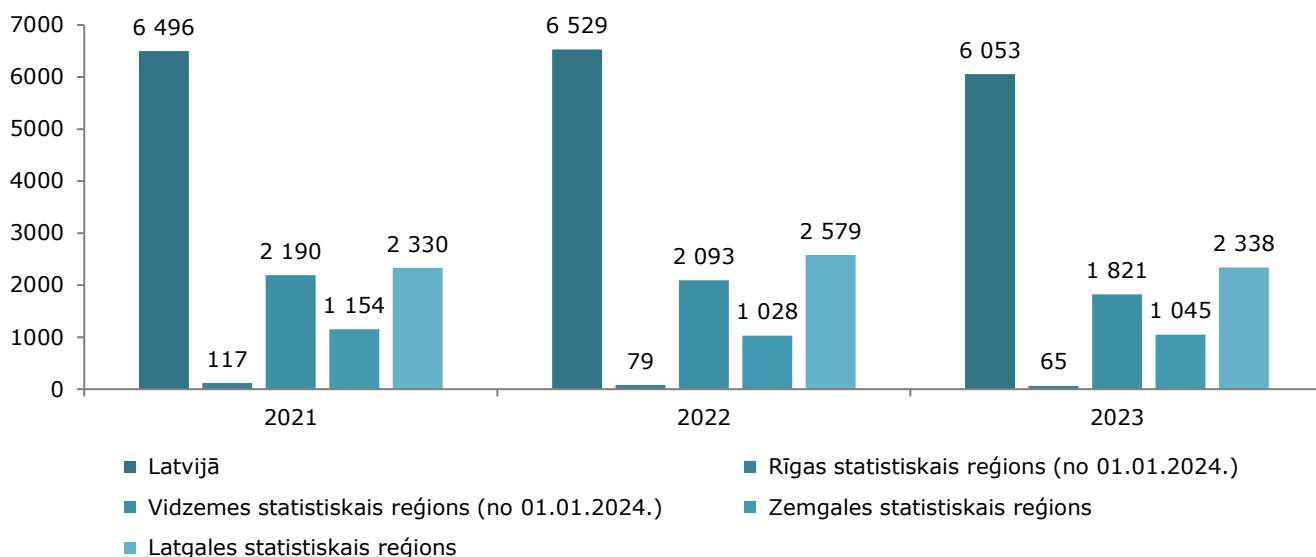
Dzīvnieku, kaitēkļu, slimību, vējgāžu un snieglaužu, meža ugunsgrēku, pārlicēģa mitruma un citu bojājumu dēļ 2022. gadā izcirstas bojātas un augtspēju zaudējušas mežaudzes 9 587 hektāru apjomā, kas ir par 6 038 ha vairāk, salīdzinot ar 2022. gadu (3 549 ha). Visvairāk bojāto mežaudžu konstatēts Vidzemes statistiskajā reģionā (4 191 ha) un Zemgales statistiskajā reģionā (2 657 ha), bet vismazāk Rīgas statistiskajā reģionā (973 ha). 2023. gadā būtiskākais meža platību bojājumu cēlonis bija kaitēkļu un vējgāžu un snieglaužu radītie postījumi – 96 %. Pārlicēģis mitrums veidoja 1 % no bojā aizgājušajām audzēm. Slimības, dzīvnieki un ugunsgrēki 2023. gadā mežaudzēm nodarīja mazāku kaitējumu.

¹ Valsts meža dienesta dati.

² No 01.01.2024.

IEAUDZĒTĀS MEŽA PLATĪBAS (IESKAITOT PLANTĀCIJU MEŽU) STATISTISKAJOS REĢIONOS¹

(ha)

Meža ieaudzēšana ir jauna meža sēšana un stādīšana ar mežu neapklātās zemēs. Tās mērķi ir racionāli izmantot zemi, samazināt vides piesārņojumu, dažādot lauku ainavu u.c. Lauksaimniecībā neizmantotās zemēs 2023. gadā ieaudzēts 6 053 ha mežaudzes jeb par 7,3 % mazāk nekā 2022. gadā. Ieaudzētās platības 2023. gadā veidoja šādas galvenās koku sugas: bērzs (36 %), egļe (39 %), priede (7 %), baltalksnis (8 %) un pārējās koku sugas (apse, melnalksnis, ozols u.c. – 10 %).

DABAS AIZSARDZĪBAS MEŽU PLATĪBAS 2023. GADA 31. DECEMBRĪ¹

(tūkst. ha)

	Platība, pavisam	tai skaitā:	
		valsts mežos	pārējos mežos
Dabas rezervātu meži	8,9	8,8	0,1
Nacionālo parku meži	107,3	53,0	54,3
Dabas liegumu meži	126,9	102,8	24,1
Dabas parku meži	65,7	31,9	33,8
Aizsargājamo ainavu apvidu meži	87,0	36,1	50,9
Dabas pieminekļu meži	4,0	2,0	2,0
Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslu meži, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslu meži, aizsargjoslu meži ap pilsētām	104,5	68,2	36,3
Mikroliegumu meži	47,4	41,1	6,3
Īpaši aizsargājamo iecirkņu meži un bioloģiski nozīmīgu struktūru meži	11,5	10,1	1,4

Mikroliegumi ir teritorijas, kuras veido, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamas sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Mikroliegumi meža zemēs tiek veidoti kopš 2000. gada. Latvijas teritorijas meža zemēs ir izveidoti 2 945 mikroliegumi. 87 % no mikroliegumu platībām atrodas valsts mežos, 2 % – pašvaldību un 11 % – privātpersonu mežos. Pēc mikroliegumu skaita un platības lielākais mikroliegumu skaits ir izveidots medņiem, melnajiem stārķiem, mazajiem ērgļiem un jūras ērgļiem, kopā veidojot 89 % no kopējās meža mikroliegumu platības, un 65 % no meža mikroliegumu skaita.

¹ Valsts meža dienesta dati.

MEDĪJAMO DZĪVNIĒKU SKAITS 1. APRĪLĪ¹

Medijamo dzīvnieku suga	Medijamo dzīvnieku skaits, tūkst.					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pārnadži						
aļņi	23,0	24,0	23,0	21,0	19,0	18,0
staltbrieži	62,0	66,0	71,0	71,0	69,0	68,0
stirnas	184,0	197,0	201,0	207,0	230,0	216,0
mežacūkas	20,0	22,0	26,0	26,0	24,0	21,0
Kažokādu zvēri						
zaķi	37,1	42,7	46,0	46,0	46,0	43,0
caunas	29,1	31,3	31,0	31,0	31,0	31,0
lapsas	28,0	32,0	32,0	32,0	33,0	32,0
bebri	59,0	63,0	63,0	62,0	61,0	57,0
vilki	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4
lūši	1,5	1,3	1,4	0,0	0,0	0,0
jenotsuņi	28,0	29,0	28,0	29,0	28,0	27,0
Amerikas ūdeles	22,0	24,0	23,0	23,0	22,0	22,0
āpši	16,0	17,0	17,0	18,0	18,0	18,0
ondatras	5,0	5,0	6,0	6,0	6,0	6,0

Medību resursu pārvaldīšana nepieciešama gan medību pieprasījuma nodrošināšanai, gan arī, lai līdzsvarotu savvaļas sugu aizsardzības, medību resursu izmantošanas un citu zemes lietošanas veidu, īpaši mežsaimniecības un lauksaimniecības, intereses. Medijamo dzīvnieku uzskaitē nenotiek kā vienlaicīga akcija, bet gan kā ikgadējs vērtējums 1. aprīlī. Valstī tiek īstenots medijamo dzīvnieku sugu aizsardzības plāns, līdz ar to no 2022. gada aprīļa Latvijā vairs nedrīkst medīt lūšus. Savukārt noteikts lielāks pieļaujamais vilku nomedīšanas apjoms.

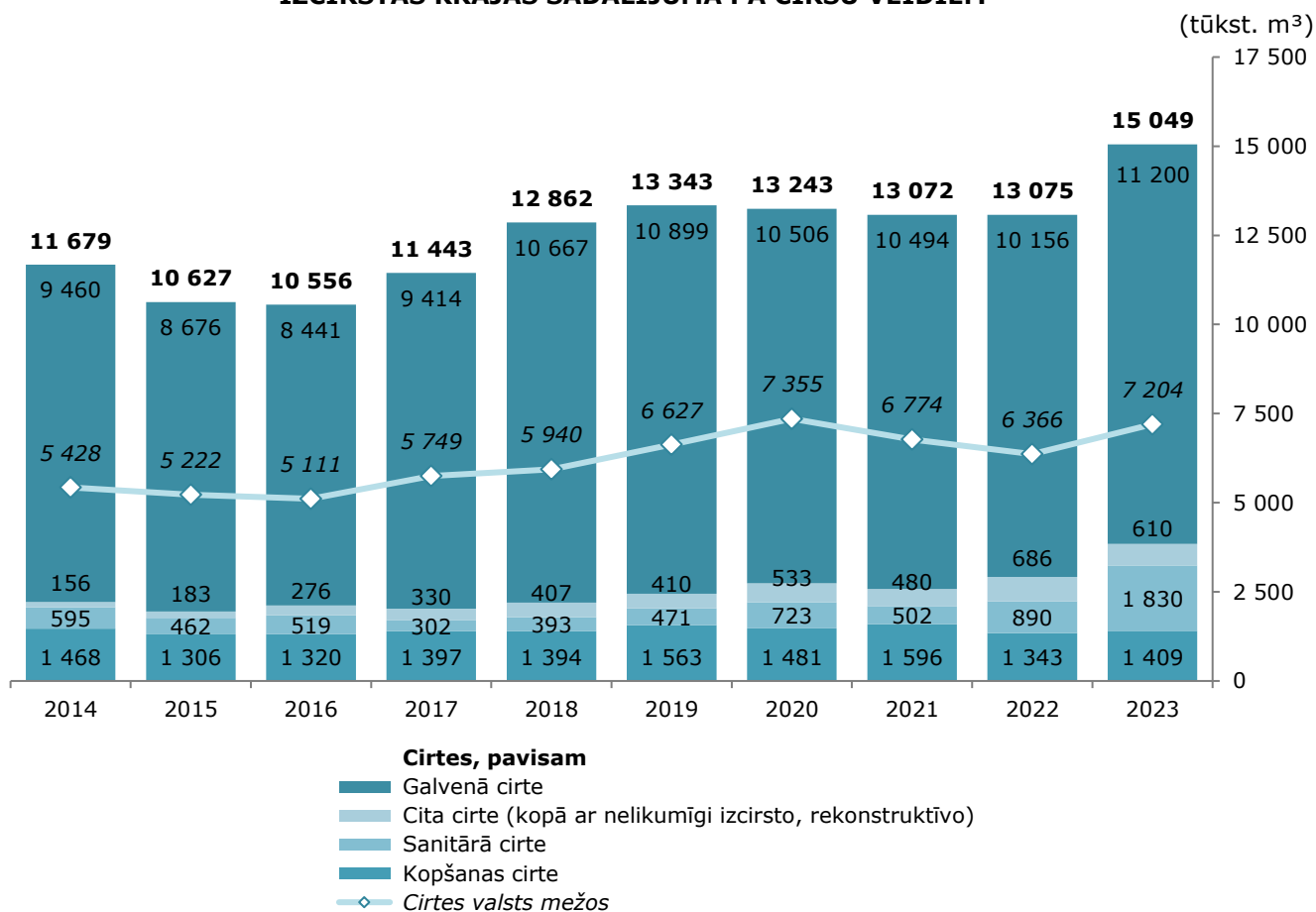
MEDĪBU SEZONĀ NOMEDĪTO PĀRNADŽU UN KAŽOKĀDU ZVĒRU SKAITS 1. APRĪLĪ¹

Medijamo dzīvnieku suga	Nomedīti medību sezonā, skaits					
	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Pārnadži						
aļņi	7 474	7 791	7 163	6 521	6 110	5 153
staltbrieži	17 825	20 039	20 524	24 047	24 985	24 949
stirnas	27 422	34 854	37 730	35 344	27 525	18 736
mežacūkas	15 238	15 279	19 262	24 485	28 006	30 153
Kažokādu zvēri						
zaķi	1 943	2 130	2 079	1 663	1 520	1 066
caunas	2 485	1 643	1 817	1 840	1 416	936
lapsas	9 383	9 920	11 809	10 821	8 612	7 980
bebri	29 470	30 961	27 006	24 414	21 400	19 778
vilki	280	280	281	281	300	300
lūši	145	71	77	0	0	0
jenotsuņi	9 383	6 094	6 385	7 444	5 403	5 556
Amerikas ūdeles	693	705	669	584	532	301
āpši	1 083	1 417	1 416	1 556	1 302	1 175
ondatras	174	177	81	80	55	34

¹ Valsts meža dienesta dati.

Pirms attiecīgās sugas medību termiņa sākuma Valsts meža dienests izsniedz limitēto medijamo dzīvnieku medību atļaujas (stingrās uzskaites veidlapas) medību tiesību lietotājiem. 2023./2024. gada medību sezonā palielinājies nomedīto mežacūku un jenotsuņu skaits, bet pārējo nomedīto dzīvnieku skaits ir samazinājies.

IZCIRSTĀS KRĀJAS SADALĪJUMĀ PA CIRŠU VEIDIEM¹

Ik gadu galvenajā cirtē iegūst izaugušās koksnes ražu, savukārt kopšanas un sanitārajās cirtēs cērt kokus paliekošās mežaudzes stāvokļa uzlabošanai. Koku ciršanas apjomu galvenokārt ietekmē valsts attīstība, vispārējā ekonomiskā situācija, kokmateriālu cenas tirgū, likumdošana u.c.

IZCIRSTĀS PLATĪBAS UN KRĀJAS PA CIRŠU VEIDIEM 2023. GADĀ¹

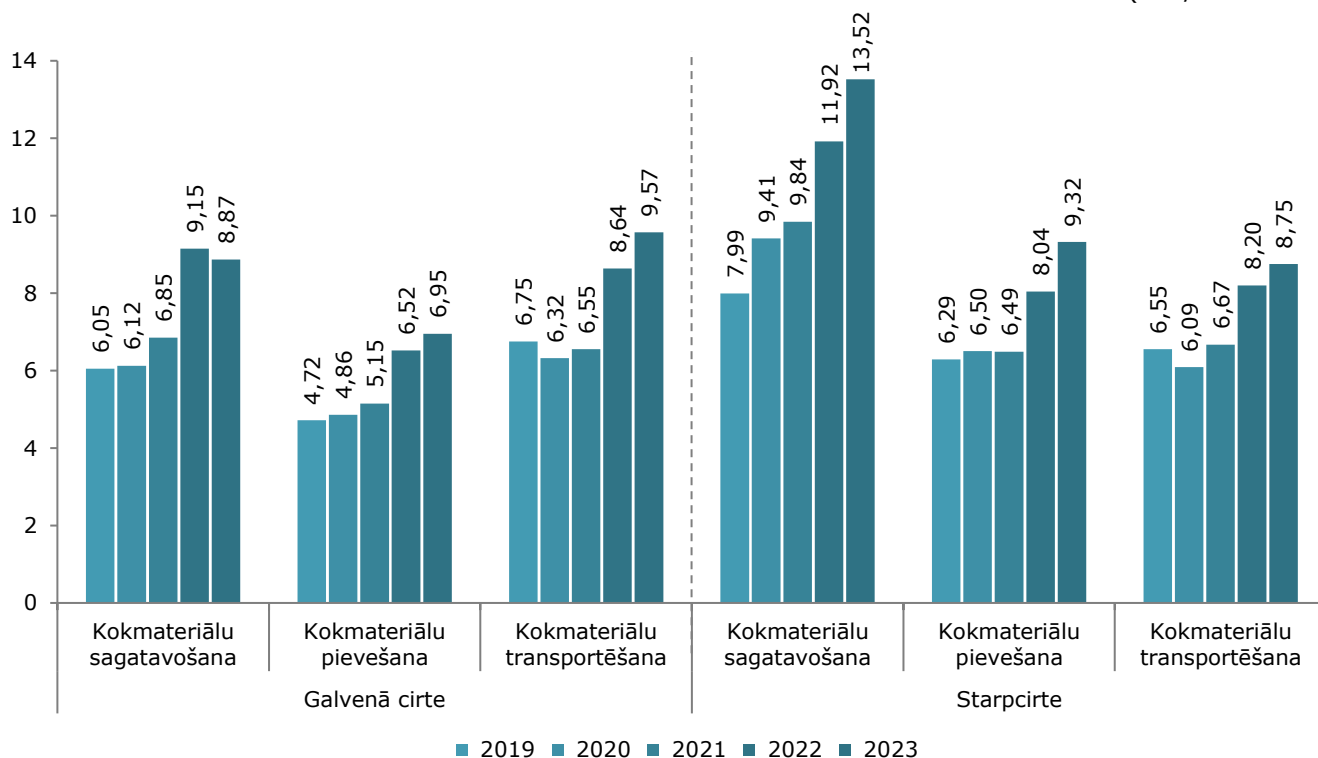
Cirtes veids	Pavisam		tai skaitā:			
	platība, ha	krāja, tūkst. m ³	valsts mežā		pārējā mežā	
			platība, ha	krāja, tūkst. m ³	platība, ha	krāja, tūkst. m ³
Cirtes, pavisam	131 247	15 049	59 007	7 204	72 240	7 845
galvenā cirte	49 532	11 200	15 846	4 664	33 686	6 536
kopšanas cirte	35 550	1 409	16 156	862	19 394	547
rekonstruktīvā cirte	673	175	542	150	131	166
sanitārā cirte (kopā ar vējgāžu cirti)	37 753	1 830	22 022	1 238	15 731	592
vienlaidus un izlases citas cirtes	6 774	278	3 983	212	2 791	66
ainavu cirte	18	0	2	0	16	0
atmežošanas cirte	928	155	456	78	472	77
nelikumīgā cirte	19	2	0	0	9	2

¹ Valsts meža dienesta dati.

2023. gadā Latvijā pavisam nocirta 15,0 milj. kubikmetru koksnes, no tiem valsts mežos 7,2 milj. kubikmetru koksnes, bet privāto meža īpašnieku, pašvaldību un citu meža īpašnieku mežos iegūti 7,8 milj. kubikmetru koksnes. 2023. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu kopējais izcirstās koksnes apjoms palielinājies par 15 %. Valsts mežā izcirstais koksnes apjoms ir palielinājies par 837 tūkst. kubikmetru koksnes, pārējā mežā par 1 136 tūkst. kubikmetru koksnes.

MEŽIZSTRĀDES VIDĒJĀS IZMAKSAS

(eiro/m³ bez PVN)

Mežizstrādes izmaksas ietver kokmateriālu sagatavošanu, pievešanu līdz ceļam un transportēšanu līdz iepirkšanas punktam galvenajā cirtē un starpcirtē. Galvenajā cirtē meža gabals tiek izcirsts pilnībā, bet starpcirtē (kopšanas, rekonstruktīvā, sanitārā) cirte tiek veikta daļēji.

MEŽA ATJAUNOŠANA¹

(ha)

Meža atjaunošana	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Valstī kopā	41 121	44 681	39 391	40 541	41 039	43 272
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	14 080	17 035	17 424	18 221	20 040	20 202
Valsts mežs	14 928	15 635	16 248	17 287	18 192	17 827
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	8 464	9 723	10 807	12 397	13 629	13 068
Citi meži	26 193	29 046	23 143	23 254	22 847	25 445
tai skaitā mākslīgā atjaunošana	5 616	7 312	6 617	5 824	6 436	7 135

Meža atjaunošanas pamatuzdevums ir mežsaimniecības prasībām atbilstoša produktīva un kvalitatīva meža izaudzēšana, mežu atjaunojot mākslīgi (sējot vai stādot) vai veicinot dabisko atjaunošanos, ja tā norit ar dotajiem augšanas apstākļiem atbilstošām koku sugām. 2023. gadā meža atjaunošanas apjomi (43 272 ha), salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājušies par 5 %. Mākslīgi atjaunoti 47 % (20 202 ha) meža, bet dabiski – 53 % (23 070 ha). 2023. gadā ar skuju kokiem atjaunoti 18 687 ha jeb 43 % no atjaunotās kopplatības, bet ar lapu kokiem 24 585 ha jeb 57 % no atjaunotās kopplatības. Mežu atjauno ar piecām galvenajām saimnieciski izmantojamām koku sugām – bērzu, priedi, egli, apsi un baltalksni. No skuju kokiem visvairāk stādīta egle (9 799 ha) – 23 % no atjaunotās kopplatības, bet no lapu kokiem bērzs (10 439 ha) – 24 % no atjaunotās kopplatības.

¹ Valsts meža dienesta dati.

MEŽA ATJAUNOŠANAS UN KOPŠANAS IZMAKSAS 2023. GADĀ

(eiro/ha bez PVN)

	Meža zemes 1. kvalitātes grupa	Meža zemes 2. kvalitātes grupa	Meža zemes 3. kvalitātes grupa	Meža zemes 4. kvalitātes grupa
Augsnes sagatavošanas izmaksas	232,44	260,60	248,58	267,52
Stādu izmaksas	482,94	415,01	529,00	472,94
Stādīšanas izmaksas	225,78	221,05	259,20	250,96
Agrotehniskās kopšanas izmaksas	224,22	211,73	247,32	262,00
Jaunaudžu sastāva kopšanas izmaksas	265,46	226,76	224,33	280,20

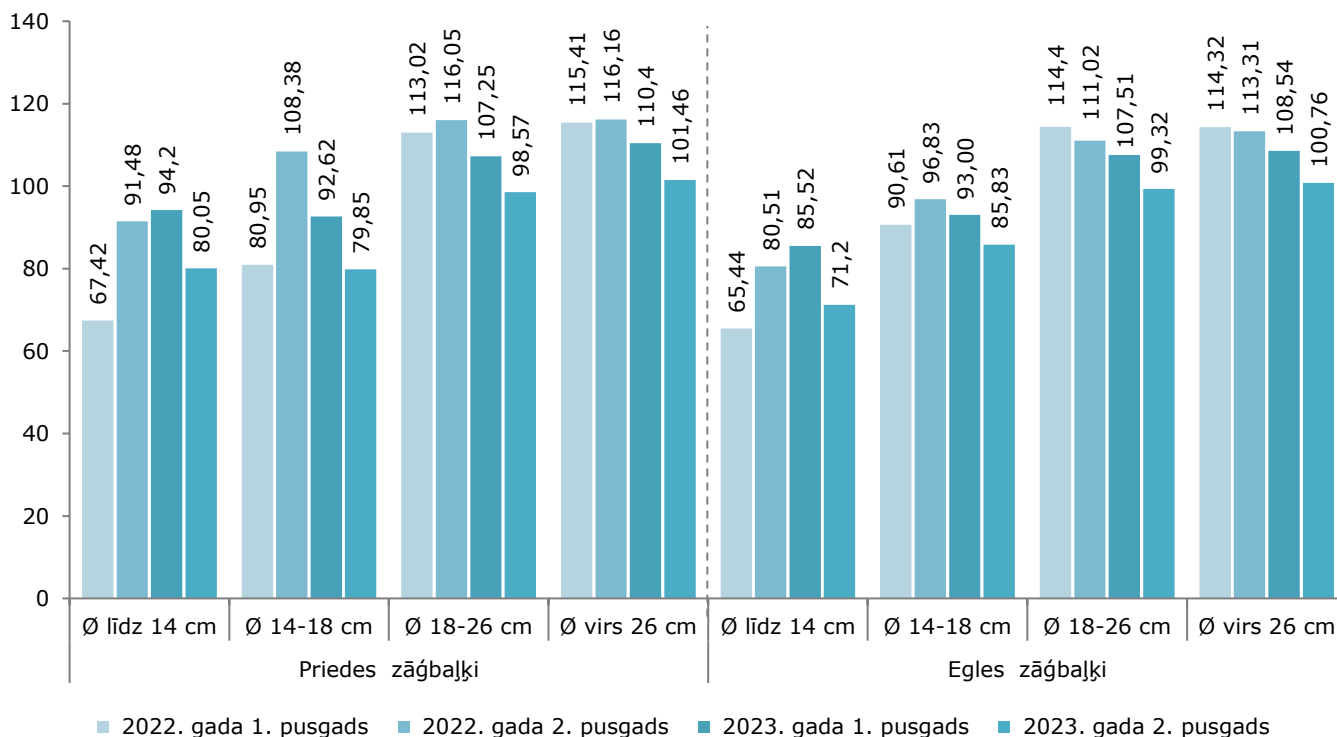
Meža atjaunošanas un kopšanas izmaksas tiek izmantotas, lai izvērtētu meža stādīšanai sagatavotās, mākslīgi atjaunotās meža platības, augsnis sagatavošanas, stādu, stādīšanas izmaksas un lai noteiktu meža agrotehniskās kopšanas, jaunaudžu sastāva kopšanas platības un to kopšanas izmaksas.

Meža atjaunošanas izmaksas sastāv no augsnis sagatavošanas izmaksām, stādu izmaksām un stādīšanas izmaksām. Vislielākās augsnis sagatavošanas, stādu un stādīšanas kopējās izmaksas 2023. gadā bija meža zemes trešās kvalitātes grupas mežos (1 036,78 eiro/ha bez PVN), bet viszemākās – otrās kvalitātes grupas mežos (896,66 eiro/ha bez PVN). Kopšanas izmaksās ietilpst meža agrotehniskās un jaunaudžu sastāva kopšanas izmaksas. Vislielākās meža kopšanas vidējās izmaksas 2023. gadā bija meža zemes ceturtās kvalitātes grupas mežos (542,20 eiro/ha bez PVN), bet viszemākās – meža zemes otrās kvalitātes grupas mežos (438,49 eiro/ha bez PVN).

Sēklas, sējeņi, augu daļas un stādi ir meža reproduktīvais materiāls, ko izmanto meža atjaunošanai vai ieaudzēšanai, lai saglabātu koku sugu daudzveidību un uzlabotu ieaudzēto mežaudžu produktivitāti. Meža likums nosaka, ka meža atjaunošanā un meža ieaudzēšanā atļauts izmantot tikai konkrētajai vietai piemērotas izcelsmes meža reproduktīvo materiālu, tādā veidā veicinot labāku nākotnes meža kvalitāti. 2023. gadā meža koku sēkļu ražošanai ir ievākti 1 113 hektolitri čiekuru un spurdžu, stādu audzēšanai – 416 kg ozola zīles.

SKUJKOKU ZĀGĀLĶU VIDĒJĀ IEPIRKUMA CENA

(eiro/m³ bez PVN)

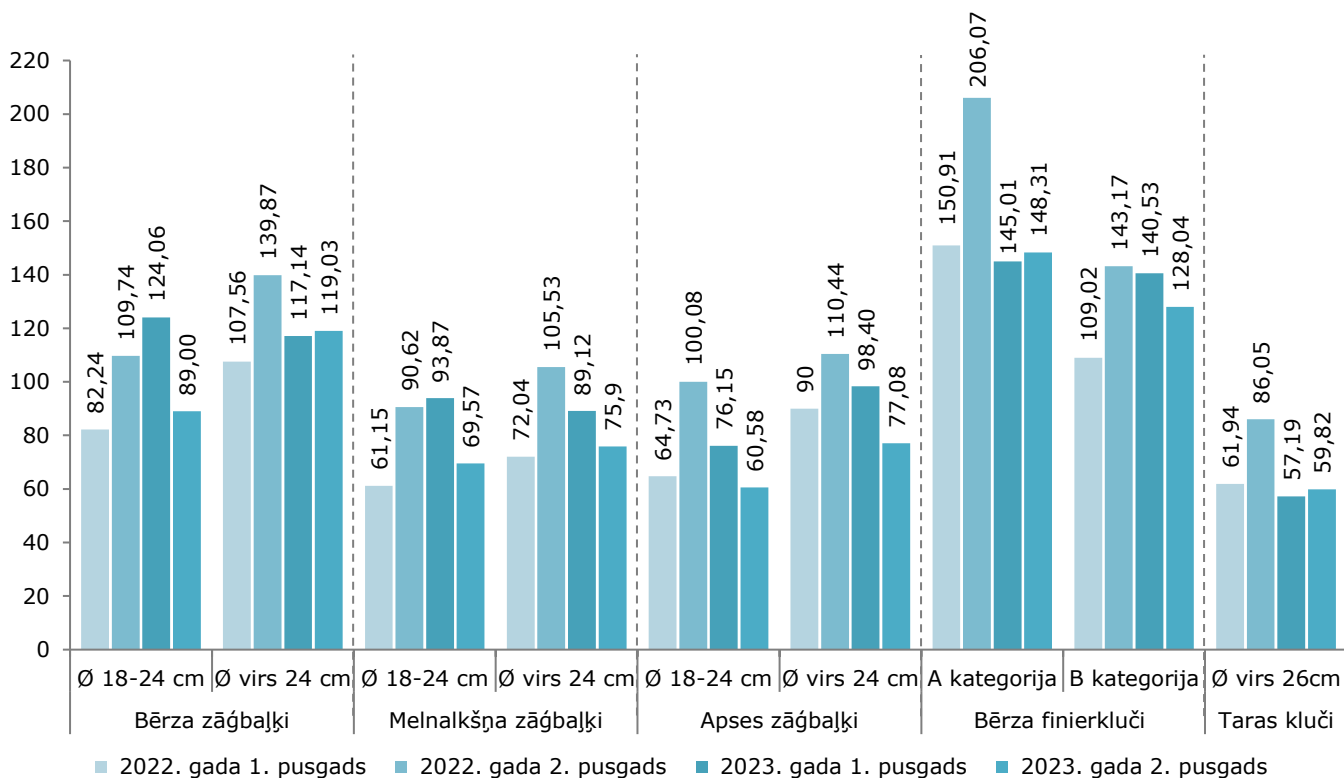

Centrālās statistikas pārvaldes apkopotā informācija liecina, ka Latvijā 2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, vidējā apaļkoku iepirkumu cena samazinājās gan skujkoku, gan lapu apaļkokiem.

2022. gada 2. pusgadā bija sasniegtas augstākās apaļkoku iepirkuma cenas pēdējo gadu laikā. 2023. gada sākumā pasaules ekonomiku turpināja ietekmēt sarežģītā ģeopolitiskā situācija, saglabājās augsta inflācija un banku procentu likmes. Pieaugot būvniecības nozares izmaksām, tās aktivitāte un pasūtījumi samazinājās. Kokapstrādes ražošanas jaudas apsīka. Lai neciestu zaudējumus, ražotāji izmantoja zāgmateriālu krājumus noliktavās, kas bija iepirkti par augstākām cenām. Krītoties pieprasījumam pēc kokmateriāliem, to cenas tirgū samazinājās. 2023. gada pavasarī Latvijā bija labvēlīgi laikapstākļi astoņzobu mizgraužu izplatībai, tika izsludināta ārkārtas situācija, bet vasaras otrajā pusē plosījās vētra. Lai novērstu mizgraužu ieviešanos, mežizstrādātājiem savlaicīgi bija jāveic kaitēkļa izplatības ierobežošanas pasākumi.

LAPU KOKU ZĀGBALĶU, FINIERKLUČU UN TARAS KLUČU VIDĒJĀS IEPIRKUMA CENAS

(eiro/m³ bez PVN)

Publikācija sagatavota, izmantojot mežu apsaimniekotāju, mežsaimniecisko pakalpojumu sniedzēju iesniegtos statistikas pārskatus, kā arī Valsts meža dienesta datus.

© Centrālā statistikas pārvalde, 2024.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce obligāta.

Lāčplēša iela 1, Rīga, LV-1010
tālrunis: +371 67366922; info@csp.gov.lv
www.csp.gov.lv